

Recenzió

A Donald Trump rejtvény történelmi megvilágítása

DOI: 10.14267/VILPOL2023.04.12

Ismertető Barry Eichengreen – A populista csábítás: gazdasági sérelem és politikai reakció a modern világban című könyvéről.

Konstantin Sonin: The Historical Perspective on the Donald Trump Puzzle: A Review of Barry Eichengreen's The Populist Temptation: Economic Grievance and Political Reaction in the Modern Era, Eredetileg megjelent: Journal of Economic Literature 2022, 60(3): 1029-1038

A nyertes mindent visz, avagy a politikai tér sarkítása, a hatalmat gyakorló elittől való eltávolodás, a politikai intézmények destrukciója és a társadalom egy közös pont mentén való tömörítése – ezen tények képzeletbeli ujjai most mind a populizmusra mutogatnának. Társadalmunk egyik axiómája a ciklikusság, mely elkerülhetetlenül előidézi a politikában a pattanásig feszülő indulatokat, ami pedig az addigi elittel való megelégedést és a populista törekvéseket hívja életre. Sonin összefoglalója Eichengreen – A populista csábítás címmel publikált könyvéről a populizmus szociálpolitikai, makrogazdasági és történelmi vetületeit vizsgálja.

Több éves elnyomás után ki ne vágya egy tekintélyes vezető színre lépésére, aki szimpla megoldást kínál a sérelmekre? A populizmus egyik katalizátora a globalizáció, vegyük példának csak a brexitet vagy legfőképp a 2016-os egyesült államokbeli elnöki választást. Sonin szerint ez az irányzat egy autokrata vonásokkal ötvöződő politikai beavatkozás, ami katasztrófába torkollhat. A kétségbeesés miatt a túlságosan idealizáltan kialakított kép az emberek fejében figyelmen kívül hagyja a populizmus mérgező tulajdonságait. Legfőbb jellemzője, a politikai hatalom újrafelosztása, ami az addig felépített államszerkezet tönkretételét célozza meg. A megvalósítási alapja az emberek megnyerése; a populizmus polarizáltan látja a társadalmat, egy homogén támogatói háttér létrehozatalára törekszik, cserébe pedig egy univerzális, minden problémát megoldó programot kínál. A politikai dimenziót tekintve tehát autokrata vonásai vannak a populizmusnak, ami az arculatváltást hivatott véghez vinni látszólagosan demokrata módon és egy univerzális támogatóbázisra támaszkodik.

Makrogazdasági szempontból tekintve a témára, a korlátozott racionalitással spekulálás és az előbb említett globalizáció kulcsszerepet játszik. Ha Európán belül maradunk, a 2008-as gazdasági világválság után nyugat-európai multinacionális cégek dominanciája váltotta ki az emberekből a „kis emberrel” nem törődést sérelmező magatartást. A kontinensről kilépve pedig a nemzeteket elárasztó kínai importpiac erősítette meg a populizmust, ami egyben Donald Trumpot is hozzásegítette elnöki székének elfoglalásához 2016-ban. Ez utóbbi földrengésszerűen rázta meg a világot: hogy lehetséges, hogy a világ egyik legerősebb gazdaságát egy nemzetközi érdekeket semmibe vevő, nárcisztikus és sovíniszta személy vegye irányítás alá? Trump esetében a társadalmi ciklikusság épp elérkezettnek látta a rendszer felső tízezrének leváltását, amivel egyetemben közrejátszott a Trump által kínált szélsőséges migrációs politikában a Messiás meglátása is. Ezen

felül a szavazói kör taktikai bővítése is jelen volt, az egymást határoló nézetek egy fedél alá való gyűjtése.

Végezetül tehát a populizmus a történelmünk során periodikusan üti fel a fejét, amikor a gazdasági bizonytalanság, nemzeti identitást fenyegető tényezők és a politikai rendszer rugalmatlansága érzékelhetővé válik a társadalom számára.

Szegedi Zsófia Franciska